

2. Лозенко К. О. Синестезія в музиці: методологічний аспект. Виконавська інтерпретація та сучасний процес: матеріали V Всеукр. наук.- практ. конф. Луганськ 13-14 бер. 2014. Луганськ: Вид-во ЛДАКМ, 2014. С. 219-222.

3. Мініч Л. М. Синестезійні вияви у творах М. Вінграновського. Наукові записки. Серія «Філологічна». Нац. ун-т «Острозька академія». Вип. 34. Острог, 2013. С. 157.

4. Пахомова Є. Г. Синтез і синестезія у творчості українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2017. № 1 (34). С. 101–111.

Одрехівський Роман Васильович

доктор мистецтвознавства, професор,

професор кафедри хореографії та мистецтвознавства,

Львівський державний університет фізичної культури

імені Івана Боберського,

Львів, Україна

odre2010@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

У наш час національного піднесення під час агресії зі сторони сусідньої держави важливим є питання історичних аспектів національного відродження в українському мистецтві та культурі. У ХІХ столітті українська культура пройшла декілька специфічних етапів розвитку і на початку ХХ століття вступила у період національного відродження.

Особливістю цього періоду було те, що українське мистецтво і культура розвивалася головно у двох напрямках 1) із еkleктичним наслідуванням історичних стилів, 2) із застосуванням орнаментально-композиційних систем традиційного народного мистецтва [1, 98]. Інколи ці два напрямки поєднувалися поміж собою. Власне, ця тенденція проходить як основна у розвитку мистецтва національного відродження в регіоні кінця XIX – початку XX століття.

Серед пластичних мистецтв це відродження найкраще проявилось у сакральному мистецтві та художньому оформленні інтер'єрів житлових та громадських приміщень [2, 121]. Перший напрямок – еkleктичне відтворення історичних стилів був, звичайно більш популярним.

Набула популярності також тенденція автентичного відтворення творів мистецтва попередніх епох. Особливо у сакральному мистецтві відтворення іконостасів. До таких належить, зокрема, відтворення іконостасу барокового періоду у інтер'єрі церкви Св. Онуфрія у Львові на початку XX століття на зразок краснопущанського іконостаса на Тернопільщині із середини XVIII століття, який згорів під час пожежі 1899 року [3, 118]. Відтворення барокового стилю у період національного відродження вважаємо не випадковим – адже саме стиль українського бароко у XVIII столітті особливо передавав та відображав характер та особливості українського життя у цей складний період епохи козацького лицарства.

Класичним зразком застосування орнаментально-композиційних систем традиційного народного українського мистецтва – це звичайно іконостас та художнє оформлення інтер'єру церкви Пресвятої Трійці у м. Дрогобич також на початку XX століття. Іконостас виконаний як низький – трьохярусний. Поверхню стіни іконостаса прикрашають традиційні мотиви гуцульської та бойківської плосокрізьби. Переважають геометричні та рослинні мотиви. Особливо це помітно у різьбленому декорі царських та дияконських врат.

Ікони, намальовані українським художником М. Сосенком, відображають дух епохи української сецесії. До речі, ікони, які прикрашають дияконські врата церкви Святої Трійці з м. Дрогобича, за стилем декоративного живопису подібні до ікон, які знаходяться на дияконських вратах церкви Успіння Пресвятої Богородиці із смт Славська Львівської області.

Славський іконостас також був виконаний і встановлений у перших роках ХХ століття і є одним із найцікавіших у плані використання національних традицій у живописних картинах. Оригінальними також були і настінні розписи славської церкви, знищені уже у ХХІ столітті. Це – велика і неповторна втрата. Збереглися лише фотографії із цих розписів, виконаних відомими українськими мистцями Ю. Буцманюком та М. Сосенком [3, 122].

У декорі громадського та житлового інтер'єру гуцульське плоскорізьблення також широко застосовувалося. Адже воно уособлювало національний стиль, що розуміємо як тогочасну течію у мистецтві. Це яскраво помітно у дизайнерській творчості сестер Олени та Ольги Кульчицьких.

До відомих належить, зокрема, квартира-музей Олени Кульчицької у Львові. Тут знаходяться меблі, килими та інші витвори, виконані за проєстом сестер Кульчицьких. Дерев'яні меблі декорують геометричні орнаменти, виконані у традиціях гуцульської плоскорізьби. Привертають увагу мотиви стилізованого дерева у декорі килимів, виконаних за ескізами Ольги Кульчицької.

Особливість інтер'єру доповнюють картини на гуцульську тематику, намальовані Оленою Кульчицькою та художня кераміка із Гуцульщини приватної колекції сестер Кульчицьких.

Класичним зразком дизайнерського ансамблю у гуцульському стилі був, звичайно, пансіонат «Гражда» у Рафалові – сьогодні Бистриця у Івано-Франківській області, пізніше знищений відстапаючою червоною більшовицькою армією.

Своєрідність національного відродження в Галичині на початку ХХ століття простежуємо в оригінальному і досконалому синтезі мистецтв. Власне, особливості синтезу мистецтв того періоду і є перспективами досліджень у даному напрямку. Адже це – своєрідна і неповторна сторінка із історії українського мистецтва і культури.

Список використаних джерел

1. Одрехівський Р. В. Сакральна різьба по дереву в Галичині ХІХ – першої половини ХХ століть. (Історія та художні особливості) / Роман Одрехівський. – Львів : Афіша, 2006. – 288с., іл.

2. Одрехівський Р. В. Відображення національного відродження у мистецтві Галичини кінця ХІХ – початку ХХ століття. / Роман Одрехівський. Народознавчі зошити. Львів. 2025. – № 1. – 119-125.

3. Драган М. Українська декоративна різьба ХVІ–ХVІІІ ст. / М. Драган. – Київ : Наукова думка, 1970. – 202с.

Ортинська Лада Вільгельмівна

засновниця і голова Міжнародної благодійної організації

«РУТЕНІЯ»

представниця української громади в місті Мехелен (Бельгія)

м. Мехелен, Бельгія

НОВІ УКРАЇНСЬКІ НАРАТИВИ В ЄВРОПІ:

МИСТЕЦТВО, ЯКЕ ОБ'ЄДНУЄ

Моє вітання, шановні організатори Конференції та гості заходу. Мене звати Лада Ортинська, я засновниця Міжнародної благодійної організації «РУТЕНІЯ», та представниця нашої нечисельної, але дуже дієвої української громади в місті Мехелен, Бельгія.